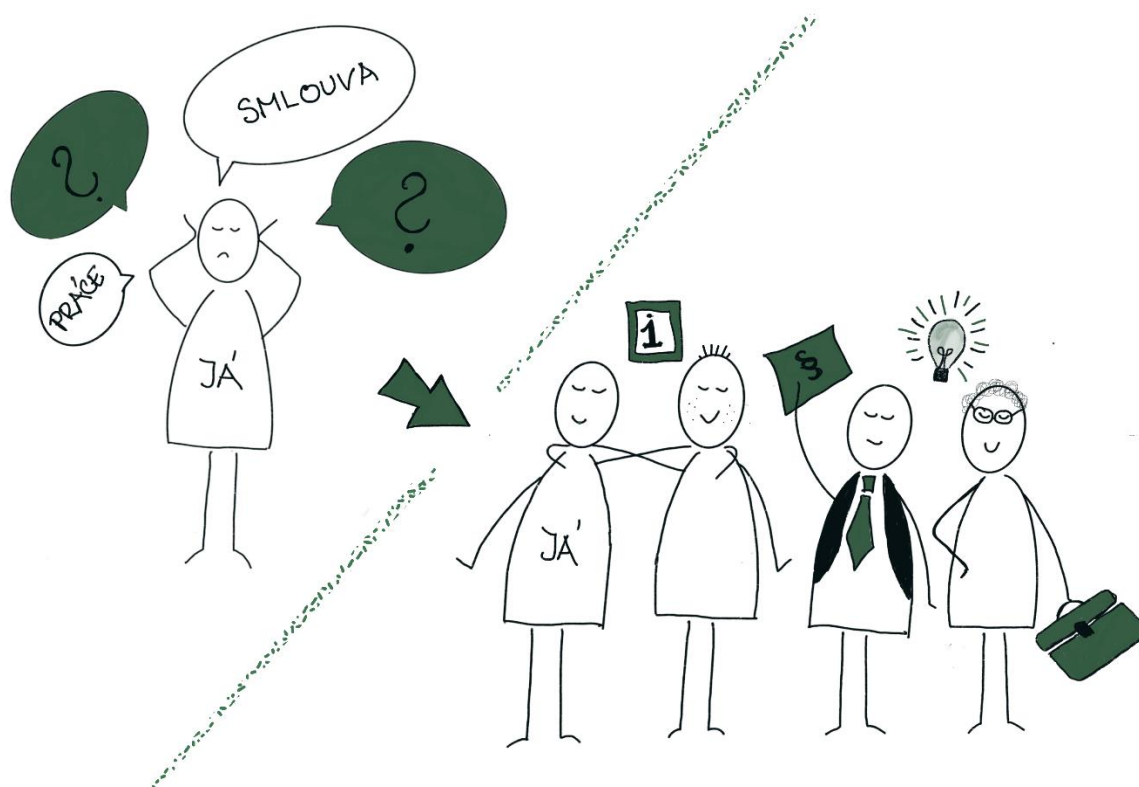

PODPORA V PRÁVNÍM JEDNÁNÍ

Vysvětlíme, jakou podporu můžete mít při právním jednání, pokud s ním máte potíže kvůli svému postižení nebo zdravotnímu stavu. Popíšeme jednotlivé druhy podpory, řekneme, kdy je můžete (nebo musíte) mít, jak podporu získáte, kdo Vám ji poskytne a co přesně pak pro Vás bude dělat. Dočtete se také, kdy a jak soud rozhoduje o omezení svéprávnosti.

Obsah

Obecně	3
Neformální podpora blízkých osob	6
Důvěrník pacienta	6
Zvláštní příjemce dávek.....	7
Zastoupení obcí při uzavírání smlouvy o poskytnutí sociální služby	8
Asistent sociální péče	8
Sociální služba	9
Zmocněnec	9
Nápomoc při rozhodování (podpůrce).....	10
Zastoupení členem domácnosti	12
Opatrovník	14
Řízení o omezení svéprávnosti.....	18

Obecně

Co je právní jednání?

Právním jednáním se myslí **jednání, které má právní následky**. Většinou tak člověk získává práva a povinnosti.

Právně jednáte, **například** když si koupíte počítač, požádáte o důchod, o příspěvek na péči nebo uzavřete pracovní smlouvu či smlouvu o poskytování sociálních služeb. Právně můžete jednat i po telefonu, třeba když si objednáte jídlo nebo dohodnete jiný telefonní tarif.

Mezi právní jednání naopak **nepatří** rozhodnutí, co si oblečete, který televizní program budete sledovat nebo jestli půjdete na procházku.

Co je podpora v právním jednání? Jaké jsou druhy podpory?

Podporu v právním jednání můžete potřebovat, pokud Vám činí **právní jednání potíže** kvůli Vašemu **postizení** nebo **zdravotnímu stavu**.

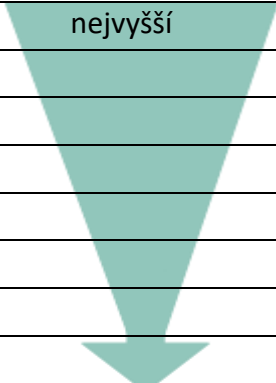
Často se mluví o **omezení svéprávnosti** a ustanovení opatrovníka. To je však jen jeden ze způsobů podpory v právním jednání. Použije se, jen pokud nestačí žádný jiný způsob podpory.

Druh a rozsah podpory by měl vždy záviset na potřebách podporovaného člověka a na tom, co si přeje a v jaké je situaci.

- Nejčastěji lidé využívají **neformální podporu**. Každý se při právním jednání občas poradí s někým blízkým. K tomu není potřeba smlouva ani rozhodnutí soudu.
- Také se můžete poradit s **asistentem sociální péče** nebo pracovníkem **sociální služby**, pokud ji využíváte.
- Když Vás přijmou do nemocnice bez Vašeho souhlasu, můžete mít **důvěrníka pacienta**.
- S rozhodováním v právních věcech Vám pomůže i **podpůrce**. Může s Vámi jít i na jednání do banky, na úřad nebo třeba k soudu. Smlouvu o nápomoci s podpůrcem musí schválit soud.
- Pokud někdo jedná za Vás jako Váš **zástupce**, může to být:
 - **zmocněnec** (třeba i **advokát**),
 - **zvláštní příjemce dávky**,
 - **obec při uzavření smlouvy o poskytnutí sociálních služeb**,
 - **zástupce člena domácnosti**, nebo
 - **opatrovník** (vždy, když Vás soud omezí ve svéprávnosti, ale někdy i bez omezení).

Zástupce musí téměř vždy jednat podle Vašeho přání. Nesmí jednat v rozporu s Vašimi zájmy.

Další srovnání jednotlivých druhů podpory následuje na další straně.

Druh podpory v právním jednání	Může Vás zastoupit?	Míra samostatnosti v právním jednání	Co je potřeba?
podpora rodiny a blízkých	✗	 nejvyšší	nic – neformální podpora
důvěrník pacienta	✗		projev vůle pacienta
zmocněnec	✓		plná moc* (smlouva)
asistent sociální péče / sociální služby	✗		smlouva
zvláštní příjemce dávky	✓		rozhodnutí úřadu
podpůrce (nápomoc v rozhodování)	✗		rozhodnutí soudu
zástupce člena domácnosti	✓		rozhodnutí soudu
opatrovník	✓		rozhodnutí soudu
opatrovník s omezením svéprávnosti	✓	nejnižší	rozhodnutí soudu

* **Plná moc** je prohlášení, kterým dáte najevo, že Vás někdo bude zastupovat ve vymezených oblastech (*např. v dědickém řízení*) a vymezeném rozsahu (*např. zastupování před notářem nebo zastupování v plném rozsahu*). Zástupce se pak plnou mocí prokazuje při jednání za Vás.

Co je omezení svéprávnosti?

Omezení svéprávnosti znamená, že **podle rozhodnutí soudu nemůžete právně jednat v některých oblastech, protože Vám v tom brání trvalá duševní porucha, například duševní onemocnění, mentální postižení, někdy i porucha autistického spektra.**

Soud může Vaši svéprávnost omezit, jen pokud zjistí, že byste se právním jednáním mohli vážně poškodit. *Například byste si vzali půjčku, kterou byste nemohli splácet, uzavřeli nevýhodnou smlouvu, neplatili nájemné, a přišli tak o bydlení, a podobně.*

Soud musí vždy zkoumat, jestli **nebude stačit jiná podpora**, například dohoda o nápomoci s někým, kdo by Vás podporoval v právním jednání, abyste si nezpůsobili újmu.

Pokud nemáte jinou podporu nebo tato podpora podle soudu nestačí, může Vás soud omezit ve svéprávnosti. V rozhodnutí musí určit, ve kterých **oblastech** právního jednání jste omezeni. Takovou oblastí je například nakládání s majetkem – kde soud často určí také částku, se kterou můžete sami nakládat. V oblastech, které soud v rozsudku neuvedl, můžete jednat sami (jako všichni ostatní). Podrobnosti o tomto soudním řízení jsou [na konci letáku](#).

Kdo mi pomůže, když potřebuji pomoci?

Pokud potřebujete odbornou **právní pomoc**, můžete zajít za advokátem. Za jeho rady většinou musíte zaplatit, někdy Vám ale pomůže i zadarmo nebo za méně peněz. Více v letáku [Právní pomoc](#).

Bezplatné **sociální poradenství** získáte i v některé z [občanských poraden](#).

Pomůže mi ombudsman?

Ombudsman **může** prověřit postup veřejného opatrovníka.

Ombudsman naopak **nemůže**

- poskytovat právní pomoc,
- sepsat smlouvu,
- jednat za Vás před soudem,
- zrušit ani změnit rozhodnutí soudu (o omezení svéprávnosti, schválení smlouvy o nápomoci, smlouvy o zastoupení členem domácnosti nebo ustanovení opatrovníka).

Kde najdu, co už ombudsman zjistil a řekl?

Na www.ochrance.cz v sekci *ESO* ([Evidence stanovisek ochránce](#)). Můžete hledat podle oblasti práva (například *203.9 Veřejné opatrovnictví*) nebo napište slova, která Vás zajímají, do hledání „fulltextem“.

Neformální podpora blízkých osob

Kdo ji využívá a kdo ji poskytuje?

Neformální podporu můžete využít kdykoliv. Podpoří Vás rodina, partner/ka, přátelé nebo jiní blízcí.

Jak mi blízcí pomohou?

Vaši blízcí Vám mohou při řešení právních záležitostí **poradit** nebo Vás **doprovodit** při jejich zařizování, ale **nemohou jednat za Vás** (zastupovat Vás). K zastupování je ale můžete zmocnit – jako zmocněnci se stanou Vašimi zástupci.

Jak získám podporu svých blízkých?

Sami si zvolíte, s kým se poradíte nebo kdo Vám bude při jednání pomáhat. Nikdo Vás nemůže k ničemu nutit.

Důvěrník pacienta

Kdo je důvěrník pacienta a kdo jej může mít?

Důvěrníka můžete mít jako pacient, pokud Vás **přijali do zdravotnického zařízení** (nemocnice) **bez Vašeho souhlasu**. Je jím ten, koho si sami zvolíte. Může to být člověk nebo právnická osoba, třeba sociální služba.

Jak mi pomůže důvěrník?

Důvěrník může **uplatňovat Vaše práva** související s Vaším pobytem ve zdravotnickém zařízení a detenčním řízením.

V *detenčním řízení* soud rozhoduje o tom, zda Vás nemocnice nebo zařízení sociální péče může přijmout a držet bez Vašeho souhlasu. Důvěrník v tomto řízení může například navrhnout soudu důkazy, podávat odvolání nebo návrhy na propuštění.

Máte právo s důvěrníkem projednávat své záležitosti v soukromí, bez dalších lidí.

Důvěrník však bez Vašeho výslovného souhlasu nemůže nahlížet do Vaší zdravotnické dokumentace.

Jak získám důvěrníka pacienta?

Sami někoho určíte svým důvěrníkem a **oznámíte to** soudu a zdravotnickému zařízení.

Zvláštní příjemce dávek

Co jsou dávky?

Dávkami se myslí například

- příspěvek na péči,
- důchod,
- nemocenské,
- příspěvek na péči,
- dávka pomoci v hmotné nouzi (mimořádná okamžitá pomoc),
- dávky státní sociální podpory (např. rodičovský příspěvek),
- dávka státní sociální pomoci: Superdávka (na bydlení, na živobytí, bonus na dítě a pracovní bonus)
- příspěvek na mobilitu,
- příspěvek na zvláštní pomůcku a další.

Kdo může mít zvláštního příjemce dávky?

Zvláštního příjemce dávky může mít člověk, který

- kvůli svému postižení **nemůže přijímat dávky** nebo
- kvůli své omezené schopnosti právně jednat **nevyužívá dávky k tomu, k čemu jsou určeny**, nebo poškozuje zájmy těch, které má živit.

Kdo je zvláštní příjemce dávky?

Zvláštní příjemce dávky může být nejen jiný **člověk**, ale i právnická osoba, *například sociální služba nebo nezisková organizace*.

Jak mi pomůže zvláštní příjemce dávky?

Zvláštní příjemce za Vás **jen přijímá dávku a používá ji ve Váš prospěch**. Není Vaším právním zástupcem, nemůže za Vás proto například uzavírat smlouvy.

Jak získám zvláštního příjemce dávky?

O ustanovení zvláštního příjemce rozhoduje:

- obecní úřad v případě důchodu,
- okresní správa sociálního zabezpečení v případě dávek nemocenského pojištění,
- úřad práce v případě ostatních dávek a příspěvků.

Úřad rozhodne, když

- o to sami požádáte,
- to navrhne budoucí zvláštní příjemce dávky, nebo
- sám zjistí, že potřebujete zvláštního příjemce (z úřední povinnosti).

Zastoupení obcí při uzavírání smlouvy o poskytnutí sociální služby

Koho může zastupovat obec a která obec to bude?

Obec Vás může zastupovat, pokud

- **sami nejste schopni udělit souhlas** s poskytnutím pobytové sociální služby a **nemáte jiného zástupce**. → Zastupovat Vás bude obec s rozšířenou působností* podle Vašeho místa pobytu (adresa trvalého pobytu, kterou máte zapsanou v občanském průkazu).
- **jste neudělili souhlas s poskytováním pobytové sociální služby, máte duševní poruchu a současně jste ohroženi na životě nebo zdraví a není možné Vás podpořit jinak**. → Zastupovat Vás bude obec s rozšířenou působností* podle místa, kde je zařízení sociální péče.

* Obec s rozšířenou působností je větší obec určená státem (jejich [seznam](#)), kde si místní i lidé z přilehlých menších měst a obcí mohou vyřídit většinu úředních záležitostí.

Jak mi pomůže obec?

Obec za Vás **uzavře smlouvu o poskytnutí pobytové sociální služby**.

Obec však **nemůže** nakládat s Vašimi příjmy ani Vás nemůže zastupovat v dalších věcech.

Jak se určí, že mě bude zastupovat obec?

O zastoupení rozhodne sama obec, když zjistí, že potřebujete podporu. **Váš zdravotní stav musí potvrdit lékař** lékařskou zprávou.

Asistent sociální péče

Kdo může mít asistenta sociální péče?

Asistenta sociální péče můžete mít, pokud jste kvůli svému postižení nebo zdravotnímu stavu **závislí na pomoci jiné osoby**.

Kdo může být asistentem sociální péče?

Asistentem sociální péče může být člověk, který má alespoň **18 let** a je k poskytování asistence **zdravotně způsobilý**. Nesmí to být nikdo z Vašich blízkých. Asistenta si **sami zvolíte a sepišete s ním smlouvu**.

Jak mi pomůže asistent sociální péče?

Asistent Vás **podporuje** při uplatňování Vašich práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. *Třeba pokud potřebujete podpořit při návštěvě úřadu, vyplnit žádost o příspěvek nebo nerozumíte nájemní smlouvě.* Asistent sociální péče za Vás nemůže jednat (**nezastupuje Vás**).

Jak získám asistenta sociální péče?

S asistentem sociální péče **uzavřete písemnou smlouvu o poskytnutí pomoci**. Za podporu budete asistentovi **platit**. Ve smlouvě proto musí být stanovena výše úhrady. Můžete na ni použít například příspěvek na péči.

Sociální služba

Kdo může mít sociální službu?

Sociální službu spočívající v pomoci s uplatňováním práv a zájmů může využít **kdokoliv v nepříznivé sociální situaci, kdo potřebuje podporu**, například i kvůli svému postižení nebo zdravotnímu stavu.

Kdo poskytuje sociální službu?

Sociální službou je třeba *domov pro osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení, sociální rehabilitace* nebo také *odborná sociální poradna*. Sociální služby zajišťují **poskytovatelé sociálních služeb prostřednictvím sociálních pracovníků a dalších svých zaměstnanců**. Základní podporu poskytují téměř všechny sociální služby.

Jak mi pomůže sociální služba?

Sociální služba Vám **pomáhá** při uplatňování Vašich práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. *Může Vám pomoci třeba při podání žádosti o příspěvek na péči nebo občanský průkaz*. Nemůže za Vás ale jednat (**nezastupuje Vás**), pokud jste se tak nedomluvili. Také Vám nesmí určovat, jak se máte rozhodnout.

Jak získám sociální službu?

Podporu v právních záležitostech dostanete jako **klient služby**, kterou již využíváte z jiných důvodů, **nebo** uzavřete novou **smlouvu** o poskytnutí sociální služby. Za sociální službu se někdy platí. Můžete na to použít například příspěvek na péči.

Zmocněnec

Kdo může mít zmocněnce a kdo je zmocněnec?

Zmocněnce můžete mít, pokud chcete, aby Vás v jedné nebo více právních věcech zastupoval

- **právník** (třeba u soudního jednání) → zmocněnec je advokát – právník, který je zapsaný v [seznamu advokátů](#) u České advokátní komory,
- **někdo jiný** (třeba při vyřizování dokladů) → zmocněnec je člověk nebo právnická osoba (třeba nezisková organizace), které si určíte.

Zmocněnce většinou využijete, pokud nemáte jinou podporu nebo nestačí ta, kterou máte.

Je to obecná forma právní pomoci – může ji využít **každý**.

Jak mi pomůže zmocněnec?

Zmocněnec (i advokát) bude **sám jednat Vaším jménem** (za Vás) jen v tom, na čem jste se domluvili v plné moci.

Jak získám zmocněnce?

Se zmocněncem se domluvíte na zastupování a vystavíte mu plnou moc. Tam určíte, ve kterých věcech Vás bude zastupovat. S **advokátem** navíc uzavřete **smlouvu o právním zastupování**.

Nápomoc při rozhodování (podpůrce)

Co je nápomoc při rozhodování?

Nápomoc při rozhodování je jedno z podpůrných opatření, pokud je Vám alespoň **18 let a máte potíže samostatně právně jednat. O podpůrci rozhoduje soud.** Jde o mírnější opatření než omezení svéprávnosti, které Vám ale zajišťuje potřebnou pomoc a podporu. Svéprávnost Vám soud může omezit, jen kdyby Vám jinak hrozila závažná újma a nestačilo by některé z mírnějších opatření. Více na konci letáku – v [Řízení o omezení svéprávnosti](#).

Kdo může mít podpůrce? Jak ho získám?

Pokud máte **duševní poruchu** a dělá Vám **potíže** řešení **právních** věcí, můžete si zvolit někoho, kdo Vám bude radit a pomáhat. Tomuto člověku se říká **podpůrce**. *Duševní poruchou je například duševní onemocnění, mentální postižení i porucha autistického spektra.*

Co jsou právní záležitosti?

Zařizováním právních záležitostí se myslí **jednání, které má právní následky**. Většinou tak člověk získává práva a/nebo povinnosti. *Právně jednáte, třeba když si pronajmete byt, požádáte o důchod nebo si něco koupíte v obchodě.* Mezi právní záležitosti **nepatří** rozhodnutí, *co si oblečete, s kým se budete vídat, jestli budete kouřit nebo půjdete na procházku.*

Kdo je podpůrce?

Podpůrcem může být jiný **člověk** nebo právnická osoba, *třeba sociální služba nebo nezisková organizace*. Musí to být někdo, komu důvěřujete. Sám pak musí souhlasit s tím, že bude Vaším podpůrcem. Podpůrců můžete mít i **více**. *Jedním podpůrcem může být třeba Vaše matka, která Vám bude pomáhat s vyřizováním záležitostí na úřadech, a druhým Váš kamarád, který Vám zase bude nápomocen při uzavírání pracovních, nájemních a dalších smluv.*

Jak mi pomůže podpůrce?

- 1 Podpůrce má právo být **přítomen** u všech Vašich právních jednání, pokud si to přejete.
- 2 Pokud jste účastníkem **soudního** řízení, může Vás podpůrce také **doprovázet na jednání** a pomáhat Vám v jeho průběhu.
- 3 Pokud jednáte písemně (například uzavíráte písemnou smlouvu), může podpůrce **připojit** na listinu svůj **podpis**, kterým vyjádří souhlas s Vaším jednáním, nebo informace o podpoře, kterou Vám poskytl. Pokud s Vaším jednáním nesouhlasí, může **odmítnout** listinu spolupodepsat. Ta ale bude i **tak platná**, ledaže ji následně zruší soud.
- 4 S podpůrcem se také můžete **poradit**, *například pokud nerozumíte tomu, co je napsáno ve smlouvě, kterou máte podepsat, neumíte se rozhodnout, ve které bance si zřídit účet, nebo nevíte, jak požádat o příspěvek na péči nebo důchod.*
- 5 Podpůrce také můžete požádat o pomoc, když se dostanete do nesnází. Někdy může podpůrce **namítat neplatnost Vašeho jednání**. *Může se to třeba stát, pokud k Vám domů přijdou prodejci, a protože Vám slíbí, že služba, kterou si u nich objednáte, bude pro Vás výhodná, podepíšete jim, že si jejich službu objednáváte. Pak ale zjistíte, že není.*

Co podpůrce nedělá a nesmí dělat?

Podpůrce za Vás nerozhoduje, **nemůže Vás zastupovat** ani Vám zakázat jednat. Po poradě s podpůrcem se **rozhodujete a jednáte sami**.

Podpůrce **nesmí ohrožovat** Vaše **zájmy** ani se na Váš úkor **obohacovat**. *To by se mohlo stát, kdyby Vás třeba přesvědčoval, abyste mu darovali Váš dům, ale Vy byste si to nepřáli. Nebo kdyby Vám tvrdil, že můžete řídit bez řidičského průkazu, přestože se to nesmí.* V takovém případě **soud** nápomoc **zruší**.

Jak získám podpůrce?

S podpůrcem se společně **domluvíte**, že Vás bude podporovat. Této dohodě se říká **smlouva o nápomoci**. Můžete se domluvit jenom ústně, je ale lepší smlouvu sepsat. Smlouvu pak musí **schválit soud**. Pokud si smlouvu předem nesepíšete, její obsah řeknete soudu u jednání a potvrdíte, že chcete, aby Vás smlouva zavazovala.

Aby soud mohl smlouvu schválit, musíte mu to navrhnout Vy nebo Váš podpůrce. Také to můžete navrhnout, pokud soud **rozhoduje**, jestli Vás **omezí** ve svéprávnosti. Soud Vám buď vyhoví, nebo vysvětlí, proč Vám vyhovět nemůže.

Smlouva o nápomoci může být velice jednoduchá. Stačí, když z ní bude jasné, kdo jste **Vy**, kdo je Váš **podpůrce** a ve kterých **věcech** Vám bude nápomocen. Dále by mělo být ve smlouvě domluveno, co bude podpůrce **dělat**. Třeba, že bude u řešení právních záležitostí, že za Vás bude zjišťovat potřebné údaje a bude Vám pomáhat svými radami.

Jak nápomoc při rozhodování zanikne?

Pokud by Vám podpůrce již nechtěl pomáhat nebo byste to nechtěli Vy, musí ho soud **odvolat**. Soud ho odvolá i tehdy, když zjistí, že Vám podpůrce škodí.

Zastoupení členem domácnosti

Kdy mohu využít zastoupení členem domácnosti?

Pokud máte **duševní poruchu**, která Vám brání samostatně řešit právní věci, můžete si zvolit někoho z blízkých, kdo Vás bude zastupovat. *Duševní poruchou je například duševní onemocnění, mentální postižení i porucha autistického spektra.*

O zastoupení členem domácnosti pak **musí rozhodnout soud**. Tím se toto zastoupení liší od zmocnění, které vzniká udělením plné moci (prohlášení, kterým dáte najevo, že Vás někdo bude zastupovat ve vymezených oblastech a vymezeném rozsahu). **Soud neomezí Vaši svéprávnost**, při řešení běžných právních záležitostí tak ale dostanete potřebnou **pomoc a podporu**.

Svéprávnost by Vám soud mohl omezit, jen kdyby Vám jinak hrozila závažná újma a nestačilo by některé z mírnějších opatření. Podrobnosti na konci letáku – v [Řízení o omezení svéprávnosti](#).

Co jsou právní záležitosti?

Zařizováním právních záležitostí se myslí **jednání, které má právní následky**. Většinou tak člověk získává práva a/nebo povinnosti. *Právně jednáte, třeba když si pronajmete byt, požádáte o důchod nebo si něco koupíte v obchodě. Mezi právní záležitosti nepatří rozhodnutí, co si oblečete, s kým se budete vídat, jestli budete kouřit nebo půjdete na procházku.*

Kdo může dělat zástupce člena domácnosti?

Takovým zástupcem může být **někdo z těchto Vašich blízkých**:

- Váš potomek (dcera, syn, vnučka, vnuk), předek (matka, otec, babička, dědeček), sourozenec, manžel, manželka nebo registrovaný partner či partnerka bez ohledu na to, zda s Vámi žije,
- nebo někdo jiný, pokud s Vámi žije alespoň 3 roky.

Zástupců můžete mít i **více**. Stačí, aby vždy jednal jen jeden z nich.

Co zástupce člena domácnosti dělá?

Zástupce **přímo jedná za Vás** ve Vašich právních záležitostech. Tím se toto zastoupení nejvíce liší od nápomoci při rozhodování. Při jednání vždy musí **dbát** o ochranu Vašich **zájmů**, naplňování Vašich **práv**, a pokud to jde, také Vašich **představ** a **prání**.

Zástupce Vás zastupuje pouze v **běžných záležitostech**.

Co vše je běžná záležitost, se však hodnotí u každého člověka zvlášť. Záleží na Vašich životních poměrech a výši Vašich příjmů. Běžnou záležitostí ale nikdy není prodej domu nebo sjednání půjčky. Zástupce také nemůže rozhodnout o zásahu do Vaší integrity s trvalými následky, *například o závažné operaci*.

Také může nakládat s Vašimi **příjmy** potřebnými pro obstarání běžných záležitostí. *Může za Vás například vyřídit občanský průkaz, zaplatit nájem, poplatek za odpad nebo sociální službu.* Pokud nakládá s penězi na Vašem **účtu u banky**, může měsíčně zaplatit jen částku ve výši **životního minima** (4 860 Kč).

Jak zastoupení členem domácnosti vznikne?

Zástupce Vám musí dopředu **říct**, že Vás bude zastupovat. Musí Vám také **vysvětlit**, co to pro Vás bude znamenat. Jeho návrh můžete **odmítnout**. Odmítnout můžete přitom **jakkoliv**, nejen slovně. Sami také můžete někomu **navrhnout**, aby byl Vaším zástupcem.

Zastoupení členem domácnosti musí **schválit soud**. Soud se Vás znovu bude ptát, jestli **souhlasíte** s tím, aby byl někdo Vaším zástupcem. Soudce Vás proto může navštívit doma nebo v zařízení, kde žijete, anebo nařídít jednání v budově soudu.

Můžete soudu navrhnout zastoupení členem domácnosti, pokud **rozhoduje**, jestli Vás **omezí** ve svéprávnosti. Soud Vám buď vyhoví, nebo vysvětlí, proč Vám vyhovět nemůže.

Jak zastoupení členem domácnosti zanikne?

Pokud již máte svého zástupce a zvolíte si také svého **podpůrce** (uzavřete s ním smlouvu o nápomoci), zastoupení **zanikne**. Zastoupení také zanikne, pokud Vám soud jmenuje **opatrovníka**.

Zastoupení členem domácnosti ale **nezanikne**, pokud by se nápomoc nebo opatrovnictví týkaly jiných záležitostí než těch, ve kterých za vás jedná zástupce.

Zastoupení členem domácnosti také zanikne, pokud sami **odmítnete** další zastupování, nebo se ho **vzdá zástupce**.

Opatrovník

Pro koho je opatrovník? Kdo je opatrovanec?

Opatrovníka máte **vždy, když Vás soud omezil ve svéprávnosti**. Můžete ho ale mít i bez omezení svéprávnosti, **pokud se sami nemůžete nebo nezvládnete postarat o své právní záležitosti**. Soud opatrovníka ustanoví, pokud nestačí jiné opatření, například *dohoda o nápomoci při rozhodování* nebo *zastoupení členem domácnosti*. **Opatrovanec** je pak člověk, který má opatrovníka, tedy Vy.

Kdo je opatrovník?

Opatrovník je **ten, koho soud ustanovil**, aby se staral o **právní záležitosti**, o které se nemůžete postarat sami. Můžete mít **jen jednoho opatrovníka**. Výjimečně můžete mít dva, pokud se jeden stará jen o majetek (je tzv. opatrovníkem pro správu jmění).

Z Vašich blízkých může (nemusí) být zvolena také **opatrovnická rada**. Jejím úkolem je podpořit a zároveň kontrolovat činnost opatrovníka.

Co jsou právní záležitosti?

Zařizováním právních záležitostí se myslí **jednání, které má právní následky**. Většinou tak člověk získává práva a/nebo povinnosti. *Právně jednáte, třeba když si pronajmete byt, požádáte o důchod nebo si něco koupíte v obchodě*. Mezi právní záležitosti **nepatří** rozhodnutí, *co si oblečete, s kým se budete vídat, jestli budete kouřit nebo půjdete na procházku*.

Jak se soud dozví o tom, že někdo potřebuje opatrovníka?

Soud jedná na **návrh samotného člověka**, který opatrovníka potřebuje, na **návrh kohokoliv jiného** nebo **když se sám dozví** o člověku, který by mohl potřebovat opatrovníka. Soud opatrovníka ustanoví, jen pokud je přesvědčen o tom, že ho opravdu potřebujete.

Jak soud vybere opatrovníka?

- 1 Soud vždy přihlíží k Vašemu přání a podnětům Vašich blízkých. Postupuje nejčastěji takto:
- 2 Ustanoví opatrovníkem člověka, kterého **sami navrhnete**.
- 3 Pokud to není možné, ustanoví opatrovníkem Vašeho **příbuzného** nebo někoho jiného, komu věříte a kdo se o Vás **dlouhodobě zajímá**.

Pokud nelze jmenovat nikoho takového, jmenuje soud **veřejným opatrovníkem obec**, kde máte bydliště, nebo organizaci, kterou obec k veřejnému opatrovnictví zřídila.

V malých obcích dělá veřejného opatrovníka starosta, ve větších městech nejčastěji sociální pracovníci městského úřadu. Veřejným opatrovníkem je tedy sice obec, ale potkáváte se s určitým zaměstnancem obce, který pro Vás opatrovnictví vykonává.

Kdo nemůže být opatrovníkem?

Opatrovníkem nemůže být **poskytovatel sociálních služeb**, které využíváte, ani zaměstnanci tohoto poskytovatele. Pokud jste tedy v domově pro osoby se zdravotním postižením nebo využíváte denní stacionář, opatrovníkem nemůže být **nikdo ze zaměstnanců**.

Opatrovníkem také nemůže být člověk, který má **trvale protichůdné zájmy** než Vy. *(Pokud se sourozenci dlouhodobě prou o majetek, nemůže být jeden opatrovníkem druhého. Naopak, pokud takové spory nemají, nebrání opatrovnictví případné budoucí protichůdné zájmy při projednávání dědictví po rodičích, protože pro toto řízení lze ustanovit kolizního opatrovníka.)*

O co se opatrovník stará?

Stará se o ty právní záležitosti, které mu **určil soud**. Některé povinnosti mu ukládá také **občanský zákoník**. Rozsah právních záležitostí vymezený soudem se u každého opatrovance liší. Nejčastěji za Vás opatrovník jedná v těchto věcech:

Platí účty (z Vašich peněz), třeba za nájem, elektřinu a telefon.

Stará se o Váš účet v bance.

Pomáhá s bydlením, třeba pro Vás uzavře nájemní smlouvu nebo smlouvu o poskytnutí sociální služby.

Jedná za Vás na úřadech, třeba vyřizuje důchody nebo sociální dávky.

Pomůže Vám zajistit si lékaře.

Pomůže Vám s nákupem neběžných věcí.

Pomáhá Vám s prací, třeba uzavře pracovní smlouvu a vysvětlí Vám, jaké máte v práci povinnosti.

A hlavně, dbá o to, **abyste žili** pokud možno **podle svých přání a představ**, když na to máte prostředky a neohrožuje Vás to.

Opatrovník nemusí vše dělat sám (osobně). Může zajistit, aby Vám při zařizování některých záležitostí pomohl někdo jiný.

Opatrovník vykonává pouze běžnou správu Vašeho jmění. To znamená, že za Vás **jedná v obvyklých věcech**. V ostatním potřebuje **souhlas soudu** nebo opatrovnické rady (pokud je zřízena). *Například za Vás opatrovník může zaplatit nájemné, ale nemůže za Vás prodat dům. Vysvětlíme níže.*

Jak opatrovník ví, co má dělat? Jak jedná?

Soud v rozhodnutí určí oblasti, ve kterých opatrovník jedná, nestanoví do detailů, co přesně má udělat.

Opatrovník pak jedná nejlépe **společně s Vámi** či **podle Vašeho přání a vůle**, ledaže by Vás to ohrožovalo, nebo by to nebylo možné. **Musí tedy vědět, jak žijete, na čem Vám záleží a co chcete.** Proto se o Vás musí zajímat a pravidelně se s Vámi vídat. Pokud se Vaše přání a vůle (ani dřívější) nedá zjistit, jedná opatrovník ve Vašem zájmu.

Pokud opatrovník nemůže jednat společně s Vámi, musí Vám vše **srozumitelně vysvětlit** (co udělá, co to bude znamenat, proč nesplní Vaše přání).

Kdy jednáte sami?

Můžete jednat sami v **záležitostech, ve kterých soud neomezil Vaši svéprávnost.**

Pokud to přesto uděláte, neporušíte žádný zákaz, Vaše jednání ale může být neplatné.

Příklad: Soud může pana Nováka omezit ve svéprávnosti v rozsahu všech právních jednání, která obsahují plnění přesahující hodnotu 2 000 Kč, a určit, že v tomto rozsahu za něj bude jednat opatrovník. To znamená, že by si pan Novák neměl jít sám kupovat pračku za 5 000 Kč, domluvit si a zaplatit zájezd za 3 000 Kč, ani podepsat roční smlouvu s operátorem, podle které každý měsíc zaplatí 500 Kč, ale měl by ho doprovázet opatrovník.

Co když jednáte sami, přestože jste omezeni ve svéprávnosti?

Takové jednání se považuje za **platné, pokud Vám nepůsobí újmu**. Vaše jednání se také považuje za **platné, když je opatrovník dodatečně schválil, nebo je schválíte sami po navrácení svéprávnosti**. V ostatních případech soud (na návrh) prohlásí Vaše jednání za neplatné.

Příklad (pokračování): *I když si pan Novák sám koupí pračku za 5 000 Kč, ještě to neznamená, že ji musí vrátit. Pokud opatrovník jednání pana Nováka schválí, koupě pračky platí. Opatrovník se musí řídit přáními a vůlí opatrovance, ledaže má velmi dobré důvody jednat jinak. Pokud už pan Novák má funkční pračku a nemá peněz nazbyt, může ho opatrovník zkusit přesvědčit, aby novou pračku vrátil, protože ji nepotřebuje. Pokud pan Novák pračku nemá, přeje si ji a má na ni peníze, měl by opatrovník nákup pračky schválit. Neměl by odmítnout s tím, že opatrovanci prospívá praní v ruce.*

Máte právo i na „nerozumné rozhodnutí“, pokud Vás neohrožuje. Pokud si pan Novák přeje mít každý rok novou pračku a může si to dovolit, neměl by mu v tom opatrovník bránit.

Kdy opatrovník potřebuje souhlas soudu (nebo opatrovnické rady)?

Opatrovník společně s Vámi (a za Vás) **jedná v obvyklých věcech**. Jinak potřebuje **souhlas soudu**, případně opatrovnické rady, je-li zvolena.

Bez souhlasu opatrovnické rady nebo soudu (když není zřízena) **nesmí** opatrovník:

- **změnit Vaše bydliště (přestěhovat Vás),**
- **umístit Vás do uzavřeného ústavu** nebo podobného zařízení, pokud to Váš zdravotní stav zjevně nevyžaduje,
- **svolit k operaci se závažnými následky,**
- **koupit nebo prodat majetek** nad 486 000 Kč nebo více než třetinu Vašeho majetku, ledaže nemá téměř žádnou hodnotu,
- **přijmout nebo poskytnout zápůjčku, úvěr nebo jistotu** v takové hodnotě.

Bez souhlasu soudu opatrovník nesmí například:

- **prodat, získat nebo zatížit nemovitost,**
- **uzavřít smlouvu zavazující Vás na více než tři roky,**
- **odmítnout dědictví,**
- **někdy i dát dar,**
- **prodat majetek** nad 2 430 000 Kč nebo více než polovinu Vašeho majetku, ledaže nemá téměř žádnou hodnotu a nejde o věc zvláštní obliby,
- **ani přijmout nebo poskytnout zápůjčku, úvěr nebo jistotu** v takové hodnotě.

Pokud je ustavena opatrovnická rada, vyžádá si soud její stanovisko, ale není jím vázán.

Co opatrovník dělat nemůže?

Nemůže jednat ve Vašich neprávních záležitostech. *Nesmí třeba zasahovat do toho, co si oblečete, s kým se budete vídat, zakazovat Vám kouřit nebo jít ven.*

Také nemůže dělat nic, co mu jako opatrovníkovi neukládá občanský zákoník nebo mu to neurčil soud. Některé činnosti nemůže opatrovníkovi uložit ani soud. *(Opatrovník za Vás například nikdy nemůže uzavřít manželství, vykonávat rodičovské povinnosti nebo sepsat závěť.)*

Opatrovník má mnoho povinností, a proto potřebuje určité informace. Přesto musí současně **respektovat Vaše soukromí**. Potřebné informace tedy získává přímo od Vás, ale nesmí Vás k ničemu nutit, pokud Vám nejde o život nebo zdraví. *Nemůže třeba vyzvídat od Vašeho zaměstnavatele, pronajímatele bytu či lékaře. Od lékaře může žádat informace pouze, pokud má právo nahlížet do Vaší zdravotnické dokumentace.*

Je opatrovník placený?

Opatrovník nedostává odměnu. Jen výjimečně může soud opatrovníkovi přiznat odměnu (z Vašich peněz), pokud spravuje Vaše jmění. Pokud se opatrovník například stará o nájemní dům, může za to dostat přiměřenou odměnu z Vašeho majetku.

Zaměstnanec obce jako **veřejný opatrovník** dostane zapláceno jako zaměstnanec, neplatíte ho Vy.

Kdo kontroluje opatrovníka?

Soud se sám pravidelně zajímá o to, jak si opatrovník vede. Kontroluje zprávy o správě jmění, které mu každý rok posílá opatrovník. Ověřuje i další péči opatrovníka, *například zda Vás podporuje v činnostech, o které máte zájem; zda dbá o Váš zdravotní stav; zda se zajímá o to, jak se Vám vede v zaměstnání atd.*

Opatrovnická rada také kontroluje opatrovníka, pokud je zřízena.

Kdo kontroluje veřejného opatrovníka?

Veřejného opatrovníka může kromě soudu (případně opatrovnické rady) kontrolovat také

- **krajský úřad** (v Praze kontroluje činnost městských částí při výkonu veřejného opatrovnictví Magistrát hlavního města Prahy) a
- **ombudsman**,

pokud si na veřejného opatrovníka někdo stěžuje.

Co když opatrovník neplní své povinnosti nebo když mezi opatrovníkem a opatrovancem vznikají neshody?

Spory mezi Vámi a opatrovníkem je nejlepší **řešit domluvou**. Pokud je domluva s opatrovníkem těžká, může Vás na jednání s ním doprovodit někdo další. Může to být například někdo z Vašich blízkých nebo člověk z organizace, která Vám poskytuje sociální služby. Pokud jste v domově pro osoby s postižením, může domov svolat společné jednání a pokusit se neshody vyřešit společně s Vámi a opatrovníkem. Můžete se také obrátit na opatrovnický soud.

Někdy ani nemusíte poznat, že opatrovník nejedná, jak by měl, možná si toho všimne spíše Vaše okolí. Pokud se nepodaří problémy vyřešit domluvou s opatrovníkem, může kdokoliv **požádat o zásah soud** (opatrovnickou radu). V krajním případě soud opatrovníka odvolá a nahradí ho někým jiným. Na postup veřejného opatrovníka můžete upozornit také **krajský úřad** nebo **ombudsmana**.

Pokud si stěžujete na **veřejného opatrovníka**, může obec pověřit výkonem opatrovnictví jiného zaměstnance.

Kdo je kolizní opatrovník?

Pokud by opatrovník měl za Vás jednat ve věci, na které má **sám zájem**, který by mohl být jiný než Váš zájem, **rozhodne o věci soud sám** nebo Vám ustanoví **kolizního opatrovníka**, který v této věci nahradí opatrovníka. To samozřejmě nelze, pokud je neshod více.

Řízení o omezení svéprávnosti

Kdy mě soud může omezit ve svéprávnosti?

Soud může omezit Vaši svéprávnost jen v nejvážnějších nezbytných případech, pokud

- máte **trvalé obtíže s právním jednáním**, protože máte duševní poruchu (*například duševní onemocnění, mentální postižení nebo poruchu autistického spektra*),
- hrozí Vám **opravdová a závažná újma**
- a **nestačí mírnější způsob ochrany** (nápomoc podpůrce, zastoupení členem domácnosti).

Soud Vás omezí ve svéprávnosti, aby ochránil Vaše práva a zájmy a **abyste měli opatrovníka**, který bude v určitých věcech jednat za Vás.

Rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti musí být napsané přesně podle Vaší životní situace, zachované schopnosti právně jednat a Vašich potřeb.

Který soud povede řízení?

Řízení povede a rozhodne **okresní soud** většinou podle **místa**, kde **skutečně bydlíte**.

Kdo je v řízení před soudem „posuzovaný“/„posuzovaná“?

V řízení o Vaší svéprávnosti o Vás soud mluví jako o „**posuzovaném**“ („**posuzované**“).

Jak se zahajuje řízení?

Návrh na zahájení řízení může podat kterýkoliv člověk (*například příbuzný, partner, ošetřující lékař*), státní orgán, zdravotní ústav (*třeba psychiatrická nemocnice*) nebo poskytovatel sociálních služeb, ve výjimečných případech i státní zastupitelství.

Tomu, kdo podal návrh, se říká **navrhovatel**. Navrhovatel se stává účastníkem řízení.

Soud ho předvolává na jednání a doručuje mu rozhodnutí.

Z návrhu musí být jasné,

- kdo ho podává,
- kterému soudu,
- či svéprávnost a z jakých důvodů by měla být omezena
- a že není možné využít mírnější opatření.

Soud může navrhovateli uložit, aby předložil lékařskou zprávu o duševním stavu posuzovaného.

Soud **může zahájit řízení i sám**, když se dozví, že je to potřeba. **Kdokoli** také může soudu dát **podnět k zahájení řízení**, tedy oznámit soudu, kdo a proč potřebuje omezení svéprávnosti. Ten, kdo podá podnět, se ale nestane účastníkem řízení.

Opatrovník pro řízení a zmocněnec

Když soud rozhoduje o omezení Vaší svéprávnosti, musíte mít u soudu svého zástupce. Zástupcem je **opatrovník pro řízení**. Kromě toho **můžete mít také zmocněnce**.

Soud Vám **musí dát opatrovníka pro řízení**. Ten Vás v řízení zastupuje a chrání Vaše práva.

- Můžete si vybrat toho, kdo bude opatrovníkem pro řízení (*například někoho z Vaší rodiny, pracovníka sociální služby*).
- Pokud si nikoho nevyberete, soud Vám přidělí advokáta.

Opatrovník pro řízení je někdo **jiný než opatrovník, kterého Vám soud jmenuje, pokud Vás omezí ve svéprávnosti**. Úloha opatrovníka pro řízení končí se skončením řízení o svéprávnosti.

Kromě opatrovníka pro řízení si **můžete zvolit také svého zmocněnce** (*například příbuzného, partnera, klíčového pracovníka*), kterému udělíte plnou moc.

Plná moc je prohlášení, kterým dáte najevo, že Vás někdo bude zastupovat ve vymezených oblastech (*zde v řízení o omezení svéprávnosti*) a vymezeném rozsahu.

Dokazování

Soud rozhoduje podle **důkazů**, které mu předloží účastníci řízení (Vy nebo navrhovatel), nebo které si zajistí sám.

Mezi důkazy patří například Váš výslech a zhlédnutí, výslech svědků nebo ošetřujícího lékaře nebo znalecký posudek.

Zhlédnutí a výslech

Soud by Vás měl vyslechnout, ledaže se výslech nedá provést vůbec nebo by mohl zhoršit Váš zdravotní stav. **Pokud si to přejete, soudce Vás musí vyslechnout.**

Soudce Vás vždy musí vidět (zhlédnout), i kdyby Vás nevyslechl. Soudce buď přijde za Vámi (tam, kde bydlíte), nebo se na Vás podívá během jednání v soudní síni.

Soud by měl všemi dostupnými a vhodnými dorozumívacími prostředky zjistit, **co si myslíte a přejete a v jaké jste situaci**.

Znalecký posudek a výslech znalce

Znalecký posudek musí soud nařídít **vždy**, ledaže jedná o prodloužení doby omezení Vaší svéprávnosti a je zjevné, že se Váš stav nezlepšil. **Znalecký posudek by ale neměl být jediným důkazem.**

Soudní znalec je lékař (*většinou psychiatr*). Vyšetří Vás, prostuduje Vaši zdravotní dokumentaci a informace uvedené v soudním spisu. Ve výjimečných a odůvodněných případech, zejména kdybyste odmítli ke znalci přijít do ordinace, může znalec navrhnout, aby Vás soud kvůli vyšetření umístil do zdravotnického zařízení, nejdéle však na 4 týdny.

Ve znaleckém posudku znalec popíše výsledky odborného vyšetření a zodpoví otázky soudu. Hlavním úkolem znalce je stanovit, jestli máte trvalou duševní poruchu, která Vám brání samostatně právně jednat, a určit, ve kterých oblastech.

Co když nesouhlasím se znaleckým posudkem?

Když nesouhlasíte se znaleckým posudkem, můžete soudu poslat své **výhrady** nebo navrhnout, aby nechal vypracovat **revizní posudek**. Podrobnosti najdete v letáku [Znalci](#).

Výslech svědků a ošetřujícího lékaře

Svědky můžete navrhnout Vy (nebo navrhovatel) nebo o jejich výslechu rozhodne sám soud. Svědkem může být například *někdo z Vaší rodiny, partner, soused nebo zaměstnanec poskytovatele sociální služby, kterou využíváte*.

Soud může vyslechnout i Vašeho ošetřujícího lékaře.

Jednání nebo jiný soudní rok

K projednání věci musí soud **nařídít jednání**.

Jednání probíhá:

- **v budově soudu** a soud k němu předvolá všechny, kdo se ho mají účastnit. Na jednání soud **provede důkazy** (vyslechne Vás, znalce, svědky, přečte listinné důkazy).
- **jinde** (než v budově soudu a mimo obvyklé úřední hodiny), pokud o tom soud rozhodne. Například u Vás doma nebo v zařízení, kde žijete, a v době, která je pro Vás nejvhodnější. Tomu se říká **jiný soudní rok**. Jiný soudní rok také můžete sami navrhnout. Při jiném soudním roku soud vyslechne účastníky, ale **zpravidla neprovádí důkazy**.

Rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti

Nikdo nesmí být svéprávnosti zbaven úplně, dá se jen v určitých oblastech **omezit**.

Nikdo také nesmí být omezen právně jednat v **běžných záležitostech každodenního života** (*např. drobný nákup jídla nebo drogerie, nákup jízdenky MHD, časopisu, vstupenky do kina nebo na fotbalový zápas*).

Soud ve **výroku** rozsudku o omezení svéprávnosti:

- vyjmenuje **oblasti, ve kterých už nejste schopni sami právně jednat** a ve kterých proto Vaši **svéprávnost omezuje** (*například tak, že nemůžete uzavírat smlouvy v hodnotě nad určitou částku, nemůžete nakládat s nemovitým majetkem, nemůžete sami žádat o občanský průkaz nebo podat žádost o důchod*),
- vymezí **dobu**, po kterou se svéprávnost omezuje (viz dále)
- a jmenuje **opatrovníka**. Ten za Vás bude jednat (zastupovat Vás) v oblastech, ve kterých již nemůžete jednat sami.

V odůvodnění rozsudku musí soud své rozhodnutí **průkazně a jasně** vysvětlit. *Například objasní, proč omezil svéprávnost v jednotlivých oblastech, proč se nedalo využít jiné mírnější opatření a proč jmenoval konkrétního opatrovníka.*

Soud **rozsudek o omezení svéprávnosti sepíše a pošle ho Vám** a dalším lidem. *Například Vašemu opatrovníkovi pro řízení, zmocněnci nebo opatrovníkovi, kterého rozsudkem jmenoval.* Měl by to udělat do **30 dnů** po tom, co o omezení svéprávnosti rozhodl.

Rozsudek je většinou napsaný složitým právním jazykem, mluví o zákonech nebo odborných lékařských vyjádřeních. Proto si někteří lidé, kterým soud omezil svéprávnost, nemohou nebo nedokážou rozsudek sami přečíst nebo ho bez podpory jiného člověka úplně pochopit.

Soud Vám proto musí srozumitelně, jednoduše a vhodným způsobem vysvětlit, co v rozsudku je. Může také pověřit někoho jiného, aby Vám rozsudek vysvětlil, například Vašeho opatrovníka.

Co znamená rozsudek o omezení svéprávnosti?

Můžete dál samostatně dělat to, v čem Vás soud ve výroku rozhodnutí výslovně neomezil.

Například když neomezil Vaše volební právo, můžete dál volit nebo ve volbách kandidovat.

Můžete jednat také v oblastech, ve kterých Vás soud omezil, **pokud si tím nepůsobíte újmu**. Vaše jednání může také **zpětně schválit Váš opatrovník** nebo Vy sami, když Vám soud vrátí svéprávnost.

Pokud jste **právně jednali v oblasti, ve které jste omezeni**, může být Vaše jednání považováno **za neplatné** (*například když to namítne Váš opatrovník nebo pokud se Vaše jednání zjevně přičí dobrým mravům*). **Za jednání v rozporu s rozsudkem Vám nehrozí nic jiného.** (*Například když jste omezeni ve svéprávnosti tak, že nesmíte nakládat s částkou nad 200 Kč, a přesto si koupíte mobilní telefon za 3 000 Kč.*) To ale neplatí, když vědomě zneužijete situaci a spácháte tak podvod.

Pokud si nejste jisti, co pro Vás vyplývá z rozhodnutí soudu, poraďte se se svým opatrovníkem pro řízení (advokátem) nebo opatrovníkem.

Ustanovení opatrovníka

Když soud omezí Vaši svéprávnost, vždy Vám současně jmenuje opatrovníka. Tedy určí člověka, který za Vás bude právně jednat ve věcech, ve kterých soud omezil Vaši svéprávnost. V části [Opatrovník](#) se dozvíte víc o výběru opatrovníka, kdo jím může být a co může a nesmí dělat.

Co když nesouhlasím s omezením svéprávnosti?

Když nesouhlasíte s rozsudkem, kterým Vás soud omezil ve svéprávnosti, nebo nesouhlasíte s rozsahem omezení, můžete proti rozsudku podat **odvolání**, a to do **15 dnů od jeho doručení**. Později (pokud je již rozhodnutí pravomocné) můžete podat nový návrh na vrácení nebo úpravu rozsahu omezení svéprávnosti.

Odvolání se posílá na soud, který rozhodoval o omezení svéprávnosti, ale je určené nadřízenému soudu. *Například když rozhodoval okresní soud, podává se odvolání krajskému soudu prostřednictvím okresního soudu.* V odvolání můžete navrhnout nové důkazy a tvrdit nové skutečnosti. O odvolání rozhodne nadřízený soud a rozsudek potvrdí, změní nebo zruší.

Po dobu, po kterou máte omezenou svéprávnost, **můžete soudu kdykoli navrhnout, aby Vám svéprávnost částečně nebo úplně vrátil.** Tím se zahájí nové řízení o omezení svéprávnosti.

Soud může i sám od sebe začít nové řízení, když se během doby omezení Vaší svéprávnosti dozví, že jste na tom lépe nebo odpadly podmínky pro omezení svéprávnosti. *Třeba když se uzdravíte po úraze nebo se Váš zdravotní stav zlepšil a jste zase schopni právně jednat.*

Jak dlouho trvá omezení svéprávnosti?

Omezení svéprávnosti trvá jen po **dobu uvedenou v rozhodnutí soudu**. Omezit svéprávnost **nelze na neurčito** (na neomezenou dobu). Soud může svéprávnost omezit na dobu:

- která je **potřeba k vyřízení nějaké konkrétní záležitosti**, nebo
- kterou uvede v rozhodnutí o omezení svéprávnosti, **nejdéle na tři roky**. Když není velká šance, že se Váš stav brzy zlepší, může soud svéprávnost omezit **až na pět let**. Svéprávnost se nedá omezit na dobu delší než 5 let.

Než skončí doba, na kterou soud omezil Vaši svéprávnost, musí soud zahájit nové řízení. V něm musí zjistit, jestli je omezení svéprávnosti nadále potřeba. Pokud soud nezačne nové řízení včas, nebo nerozhodne do jednoho roku od jeho zahájení, přestane omezení svéprávnosti platit.

Náklady spojené s řízením o omezení svéprávnosti

Za podání návrhu na omezení nebo navrácení svéprávnosti **se neplatí soudní poplatek**. Stát hradí advokáta, kterého Vám soud dal jako **opatrovníka pro řízení**. Advokáta byste platili, jen kdybyste si ho vzali sami.